

رابطه استفاده اعضای هیئت علمی از فناوری اطلاعات و کیفیت تدریس آنان

کلتوم نامی^{۱*}، عباس بازرگان^۲ و ابوالقاسم نادری^۳

چکیده

استفاده مناسب از فناوری اطلاعات در فرایند تدریس- یادگیری می‌تواند به ارتقای کیفیت تدریس و نیز دستاوردهای یادگیری بینجامد. استفاده از فناوری اطلاعات در کلاس درس حالت‌های مختلفی را شامل می‌شود که می‌توان آنها را بر روی یک طیف قرار داد. به‌طوری که یک سوی آن به کار بردن پاورپوینت و در سوی دیگر، استفاده از سیستم‌های یادگیری الکترونیکی آمیخته قرار داشته باشد. در این صورت تمام حالت‌های یادشده ممکن است به بهبود کیفیت تدریس و نیز ارتقای یادگیری نینجامد. از این رو، سؤالی که مطرح می‌شود این است که آیا در یک موقعیت معین استفاده از فناوری اطلاعات همراه با ارتقای کیفیت تدریس و یادگیری بوده است؟ پژوهش حاضر با هدف بررسی رابطه میزان استفاده اعضای هیئت‌علمی از فناوری اطلاعات و کیفیت تدریس آنان در دانشکده‌های روانشناسی و علوم تربیتی و علوم اجتماعی دانشگاه تهران انجام شد. روش تحقیق توصیفی- تحلیلی به شیوه همبستگی و حجم نمونه شامل ۳۰ نفر از اعضای هیئت علمی دو دانشکده دانشگاه تهران بود. داده‌ها با استفاده از دو پرسشنامه استفاده از فناوری اطلاعات و پرسشنامه کیفیت تدریس گردآوری، تنظیم و سپس، با روش همبستگی اسپیرمن تحلیل شدند. قابلیت اعتماد پرسشنامه بر اساس ضریب آلفای کرونباخ برای پرسشنامه اول ۰/۸۷ و برای پرسشنامه دوم ۰/۹۰ به‌دست آمد و طبق نظر متخصصان هر دو پرسشنامه از روایی محتوایی قابل قبولی برخوردار بودند. نتایج نشان داد که اعضای هیئت‌علمی دانشکده روانشناسی و علوم تربیتی و دانشکده علوم اجتماعی از نظر میزان استفاده از فناوری اطلاعات در فرایند تدریس- یادگیری در سطح مطلوب و از نظر کیفیت تدریس در سطح نسبتاً مطلوبی قرار دارند و بین میزان استفاده اعضای هیئت علمی از فناوری اطلاعات و کیفیت تدریس آنان رابطه مثبت و معنادار وجود دارد. با توجه به نتایج به‌دست آمده، پیشنهاد شد برای استفاده به‌روز اعضای هیئت‌علمی از فناوری اطلاعات

۱. دانشجوی دکتری مدیریت آموزشی دانشگاه ارومیه، ارومیه، ایران.

* مسئول مکاتبات: knami8@gmail.com

۲. استاد دانشکده روانشناسی و علوم تربیتی دانشگاه تهران، تهران، ایران: abazarga@ut.ac.ir

۳. دانشیار دانشکده روانشناسی و علوم تربیتی دانشگاه تهران، تهران، ایران: Anadery@ut.ac.ir

پذیرش مقاله: ۱۳۹۲/۳/۱۲

دریافت مقاله: ۱۳۹۱/۷/۴

آموزش‌هایی در این زمینه به‌طور مستمر صورت گیرد تا آنها بتوانند با آخرین یافته‌ها در این زمینه آشنا شوند. همچنین، کارگاه‌های آموزشی روش تدریس برگزار شود و از اعضای هیئت علمی موفق در تدریس برای ارائه تجربه‌های موفق خود دعوت به‌عمل آید.

کلید واژگان: فناوری اطلاعات، کیفیت تدریس، اعضای هیئت علمی، دانشگاه تهران.

مقدمه

نظام آموزش عالی در کشورهای مختلف در اثر روندها و تحولات جهانی در دو دهه اخیر با چالش‌های گوناگونی روبه‌رو شده است، به‌طوری که نه تنها فرایند عملیاتی آنها را تحت تأثیر قرار داده، بلکه هدف‌های آنها را نیز متحول کرده است؛ از جمله این روندها می‌توان به جهانی شدن، دانش‌محور شدن اقتصاد و نیز فناوری اطلاعات و ارتباطات اشاره کرد (Bazargan, ۲۰۰۳). یکی از چالش‌هایی که آموزش عالی با آن روبه‌روست، کیفیت فرایند تدریس و یادگیری است. برای غلبه بر این چالش‌ها شیوه‌های متفاوتی وجود دارد که مهم‌ترین آنها شیوه‌ای است که در بیانیه جهانی آموزش عالی در اجلاس جهانی یونسکو در پاریس در سال ۱۹۹۸ بیان شده است. در این اعلامیه آمده است که «مؤسسات آموزش عالی باید نخستین نهادهایی باشند که از مزیتها و امکانات بالقوه فناوری اطلاعات و ارتباطات^۴ بهره‌مند شوند و در این خصوص به ایجاد محیط‌های نوین آموزشی برای هماهنگی با عصر اطلاعات و تبیین نظام‌های مجازی بپردازند (Montazer & Diani, ۲۰۰۳). فناوری‌های اطلاعات و ارتباطات محیط‌های یادگیری قدرتمندی را به‌وجود می‌آورد، موجبات برقراری ارتباطات اجتماعی و روانی و نیز تعامل همکاران و تعامل اعضای هیئت‌علمی با دانشجویان را برای غلبه بر موانع زمان و فضا فراهم می‌کند و ابزاری قوی برای ایجاد دانش و یادگیری اکتشافی است که فرصتهایی را برای یادگیری و دستیابی سریع به اطلاعات و فرهنگ‌های متفاوت ایجاد می‌کند (Jacobsen, ۱۹۹۸).

مبانی نظری و پیشینه

فناوری اطلاعات، در مدت زمان کوتاهی که از پیدایش آن می‌گذرد، تغییرات فراوانی را در نحوه زندگی بشر ایجاد کرده است؛ یکی از زمینه‌هایی که سهم عمده‌ای از این تغییرات را به خود اختصاص داده، یادگیری است. در یادگیری به شیوه سنتی فرد مجبور بود که به‌طور مداوم بخواند، بنویسد و ارتباط استاد و دانشجو تقریباً یکطرفه بود. اما یادگیری‌های مبتنی بر اطلاعات، با ایجاد تغییرات مبتنی بر فناوری، بسیاری از ناکارآمدی‌های نظام‌های آموزشی را رفع کرده و دگرگونی‌های اساسی را در آموزش به‌وجود آورده

۴. Information and Communication Technology (ICT)

است (Unesco, ۲۰۰۰). یکی از مستدل‌ترین دلایل برای استفاده از فناوری اطلاعات و ارتباطات در یک نظام آموزشی آن است که یادگیری و فرایند انفرادی کردن برنامه درسی را تسهیل می‌کند و یادگیرندگان اجازه می‌یابند سرعت یادگیری خود را تعیین کنند و همچنین، موجبات افزایش یادگیری فعال و تعامل همسالان و گروه‌های مختلف مدرسان را فراهم می‌کنند. محققان معتقدند که کیفیت و اثربخشی یادگیری از طریق به‌کارگیری فناوری اطلاعات و ارتباطات چندین برابر افزایش می‌یابد و برای اعضای هیئت علمی امکان مبادله اطلاعات و به‌روز کردن مطالب یادگیری را فراهم می‌آورد (Attaran, ۲۰۰۴). فناوریهای جدید اطلاعاتی و ارتباطی به‌دلیل قابلیت‌ها و ویژگی‌هایی که دارند، مهم‌ترین نقش خود را در تسهیل و آسان‌سازی یادگیری ایفا می‌کنند. از فناوری اطلاعات و ارتباطات می‌توان به‌عنوان ابزاری قدرتمند در فرایند تدریس استفاده کرد و در پژوهش‌های انجام شده این ادعا تأیید شده است. چانگ و مک‌لارنی (Chang & Mclarney, ۲۰۰۰) در بررسی خود به این نتیجه رسیدند که افزایش به‌کارگیری فناوری اطلاعات و ارتباطات در تدریس موجب افزایش مشارکت دانشجویان و پیشرفت تحصیلی آنان می‌شود. ارچر (Archer, ۲۰۰۲) در تحقیق خود با عنوان «پلی برای پیشرفت تحصیلی» نشان داد که به‌کارگیری کامپیوتر و اینترنت در کلاس درس می‌تواند به پیشرفت تحصیلی و بازده‌های یادگیری بالاتری منجر شود و جوّ مثبتی را در کلاس درس و مدارس ایجاد کند. رینگستاف و کلی (Ringstaff & Kelly, ۲۰۰۲) تحقیقی کیفی با هدف بررسی تأثیر فناوری بر یادگیری انجام دادند که نتایج این بررسی نشان داد استفاده مدرسان از فناوری‌هایی مانند کامپیوتر و اینترنت موجب بهبود کیفیت فرایند تدریس - یادگیری می‌شود. همچنین، نتایج تحقیق حداد (Hadad, ۲۰۰۳) نشان داد که اگر فناوری اطلاعات و ارتباطات متناسب با شرایط کلاس درس به‌کار گرفته شود، فرایند تدریس - یادگیری را تسهیل می‌کند. وی استدلال می‌کند که با به‌کارگیری کامپیوتر می‌توان محتوای درسی را از طریق چندرسانه‌ای برای سبک‌های یادگیری مختلف متناسب ساخت. چیمان، گرت و مه‌لک (Chapman, Garret & Mhlk, ۲۰۰۴) در تحقیقی با هدف بررسی نقش فناوری اطلاعات و ارتباطات در بهبود کیفیت مدارس نشان دادند که میزان استفاده مدرسان از فناوری‌های اطلاعات موجب بهبود و ارتقای اثربخشی و کیفیت آموزش و تدریس خواهد شد. وانگ (Wang, ۲۰۰۶) در تحقیق خود با عنوان به‌کارگیری فناوری اطلاعات و ارتباطات در برنامه‌های آموزشی اعضای هیئت علمی تایوان نشان داد که اعضای هیئت علمی‌ای که نگرش مثبتی در خصوص به‌کارگیری فناوری اطلاعات و ارتباطات دارند، فناوریها را بهتر به‌کار می‌گیرند و فرایند آموزشی مطلوب‌تری نیز دارند. تاووراس (Tavares, ۲۰۰۶) در مطالعه خود با عنوان «بررسی تأثیر استفاده از کامپیوتر در محیط‌های یادگیری: موردی از دبیرستان‌های برزیل» نشان داد که استفاده از کامپیوتر می‌تواند در محیط‌های یادگیری مؤثر باشد و موجب ایجاد انگیزش و در نهایت، ارتقای دانش یادگیرندگان شود. یونس، هاشیم، امبی و لوبیس (Yunnus, Hashim Embi & Lubis, ۲۰۱۰) در مطالعه خود با عنوان «سودمندی استفاده از فناوری اطلاعات و ارتباطات در فرایند تدریس - یادگیری زبان انگلیسی»

نشان دادند که به کارگیری فناوری اطلاعات تأثیری مثبت در فرایند تدریس - یادگیری دارد. هینستروزا، لابی، برن و ماتامالا (Hinostrroza, Labbe, Brun & Matamala, ۲۰۱۱) در تحقیق خود با بررسی این سؤال که آیا استفاده مدرسان از فناوری اطلاعات و ارتباطات در فعالیت یادگیری یادگیرندگان و پیشرفت تحصیلی آنان تفاوتی ایجاد می کند یا خیر؟ نشان دادند که استفاده از فناوری اطلاعات و ارتباطات با پیشرفت تحصیلی یادگیرندگان رابطه مثبت و معنادار دارد. نتایج تحقیق سانچز و آلمان (Sanchez & Aleman, ۲۰۱۱) با هدف بررسی رابطه به کارگیری فناوری اطلاعات و ارتباطات و دستیابی به محتوای درسی و همچنین، با بهبود تعامل دانشجویان و اعضای هیئت علمی نشان داد که استفاده از اینترنت و کامپیوتر هم با دسترسی به محتوای درسی و هم با تعامل دانشجو و عضو هیئت علمی همبستگی مثبت و معنادار دارد. علاوه بر نکات یادشده، مطالعات متعدد نشان می دهد که دانشگاهها برای دستیابی به فناوری اطلاعات و ارتباطات جدید به منظور بهبود فرایند تدریس و یادگیری هزینه های زیادی می پردازند (Warburton, Chen & Bradbur, ۲۰۰۰).

با وجود رشد سریع فناوری اطلاعات و ارتباطات و دسترسی آسان به فناوری آموزشی و سرمایه گذاریهای مالی قابل توجه مؤسسات آموزشی، بسیاری از مؤسسات و اعضای هیئت علمی همیشه از ICT مدرن بهره مند نمی شوند و هنوز به طور اثربخش در کلاس درس و در فرایند تدریس و یادگیری از آن استفاده نمی کنند (Sahin & Okojie, ۲۰۰۶; Okojie, Olinzock, Okojie & Tinukwa, ۲۰۰۶). با این اوصاف، با وجودی که فرصتهای زیادی برای استفاده از فناوری اطلاعات و ارتباطات در دانشگاه تهران برای اعضای هیئت علمی فراهم است، لازم است به این سؤال پاسخ داده شود که تا چه اندازه اعضای هیئت علمی از این امکانات در تدریس استفاده می کنند؟ بنابراین، مشخص کردن وضعیت موجود استفاده از فناوری اطلاعات در تدریس و رابطه آن با کیفیت تدریس آنان ضروری به نظر می رسد. با توجه به مطالب بیان شده، یک طرح تحقق با هدف پاسخ دادن به سؤلهای زیر انجام شد:

۱. استفاده اعضای هیئت علمی از فناوری اطلاعات و ارتباطات در تدریس دروس و وظایف آموزشی در دو دانشکده روانشناسی و علوم تربیتی و علوم اجتماعی به چه میزان است؟
۲. کیفیت تدریس یادگیری اعضای هیئت علمی در دانشکده های روانشناسی و علوم تربیتی و علوم اجتماعی چگونه است؟
۳. آیا بین میزان استفاده اعضای هیئت علمی از فناوری اطلاعات و ارتباطات با کیفیت تدریس - یادگیری آنان رابطه ای وجود دارد؟

روش پژوهش

روش پژوهش از نوع توصیفی - تحلیلی با استفاده از تحلیل همبستگی بود. جامعه آماری شامل کلیه اعضای هیئت‌علمی و دانشجویان دانشکده‌های روانشناسی و علوم تربیتی و علوم اجتماعی دانشگاه تهران بود. داده‌های مورد نیاز برای مطالعه این جامعه با استفاده از دو پرسشنامه استفاده از فناوری اطلاعات و پرسشنامه کیفیت تدریس گردآوری شد. با مراجعه مستقیم به اعضای هیئت‌علمی دانشکده‌های روانشناسی و علوم تربیتی و علوم اجتماعی دانشگاه تهران پرسشنامه استفاده از فناوری اطلاعات تکمیل شد. همچنین، با مراجعه به دانشجویان همان اعضای هیئت‌علمی، در باره کیفیت تدریس آنان داده‌های لازم گردآوری شد. تعداد اعضای هیئت‌علمی دانشکده روانشناسی و علوم تربیتی ۴۸ نفر و دانشکده علوم اجتماعی ۵۰ نفر بود. در مجموع، در این دو دانشکده ۹۸ نفر عضو هیئت علمی به تدریس اشتغال داشتند. برای برآورد حجم نمونه با توجه به حجم جامعه آماری برحسب فرمول زیر استفاده شده است:

$$n = \frac{Nt^2 S^2}{Nd^2 + t^2 S^2}$$

n = حجم نمونه، N = حجم جامعه، t = سطح اطمینان، S^2 = واریانس متغیرهای مورد مطالعه و d = میزان دقت $n=30$ به دست آمد. با توجه به اینکه جامعه آماری مورد مطالعه در این پژوهش در گروه‌های مختلف آموزشی پراکنده بودند، برای انتخاب تعداد نمونه آماری هر دانشکده و گروه آموزشی از روش نمونه‌گیری طبقه‌ای با حجم متناسب استفاده شد:

$$n_h = \frac{N_h}{N} n$$

نمونه دانشجویان نیز به‌ازای هر عضو هیئت‌علمی ۳۰ نفر از دانشجویان شرکت کننده در کلاس مورد تدریس عضو هیئت علمی بود که به تعداد مساوی از سه دوره کارشناسی، کارشناسی ارشد و دکتری به‌طور تصافی انتخاب شدند. طبق فرمول نمونه‌گیری طبقه‌بندی با حجم متناسب، تعداد اعضای هیئت علمی و دانشجویان برآورد شده متناسب با هر دانشکده و گروه آموزشی تعیین و انتخاب شدند. داده‌ها در فاصله زمانی آبان ماه سال ۱۳۸۹ تا اردیبهشت ماه سال ۱۳۹۰ گردآوری شدند. برای گردآوری داده‌های مورد نیاز و پاسخگویی به پرسشهای تحقیق از دو نوع پرسشنامه به شرح زیر استفاده شد:

الف. پرسشنامه میزان استفاده اعضای هیئت علمی از فناوری اطلاعات و ارتباطات: این پرسشنامه بر اساس مؤلفه‌های فناوری اطلاعات ساخته شده است و پژوهشگران بسیاری از آن استفاده کرده‌اند. با کمی تغییرات برای اعضای هیئت‌علمی در این پرسشنامه، پژوهشگران آن را بازنویسی کرده‌اند. این پرسشنامه شامل موارد ویژگیهای فردی (سؤالهای ۱ تا ۷)، نوع و میزان استفاده از

کامپیوتر (سؤالهای ۸ تا ۱۵) و نوع و میزان استفاده از سرویسهای اینترنتی (سؤالهای ۱۶ تا ۲۹) است. نتایج پژوهشهای قبلی و نظر خبرگان در این پژوهش حاکی از روایی محتوایی قابل قبول آزمون بود. در این پرسشنامه با استفاده از مقیاس پنج درجه‌ای لیکرت میزان استفاده اعضای هیئت علمی از فناوری اطلاعات سنجیده شد. پایایی این پرسشنامه با استفاده از ضریب آلفای کرونباخ ۰/۸۷ محاسبه شده است.

ب. پرسشنامه کیفیت تدریس اعضای هیئت علمی: این پرسشنامه که طبق مؤلفه‌های کیفیت تدریس ساخته شده است (Safari, ۲۰۰۹)، با کمی تغییرات برای اعضای هیئت علمی بازنویسی شد که شامل موارد تسلط بر محتوای تدریس (سؤالهای ۱ تا ۴)، تدوین طرح درس (سؤالهای ۵ تا ۱۰)، مهارتهای تدریس (سؤالهای ۱۱ تا ۱۶)، مدیریت کلاس درس (سؤالهای ۱۷ تا ۲۳)، راهنمایی و مشاوره دانشجویان (سؤالهای ۲۴ تا ۲۶)، ارزیابی عملکرد یادگیری (سؤالهای ۲۷ تا ۳۱)، مهارتهای ارتباطی استاد با دانشجو (سؤالهای ۳۲ تا ۳۴) و رعایت مسائل اخلاقی در آموزش و تدریس (سؤالهای ۳۵ تا ۳۸) بود. نتایج پژوهشهای قبلی و نظر خبرگان در این پژوهش حاکی از روایی محتوایی قابل قبول آزمون بود. در این پرسشنامه با استفاده از مقیاس پنج درجه‌ای لیکرت کیفیت تدریس اعضای هیئت علمی سنجیده شد. پایایی این پرسشنامه با استفاده از ضریب آلفای کرونباخ ۰/۹۰ محاسبه شده است.

یافته‌ها

سؤال ۱. استفاده اعضای هیئت علمی از فناوری اطلاعات و ارتباطات در تدریس دروس و وظایف آموزشی در دو دانشکده روانشناسی و علوم تربیتی و علوم اجتماعی به چه میزان است؟

پاسخهای پرسشنامه میزان استفاده اعضای هیئت علمی از فناوری اطلاعات، با توجه به دو مؤلفه میزان و نوع استفاده از کامپیوتر و میزان و نوع استفاده از اینترنت، بررسی و پاسخهای ۲۹ سؤال تحلیل شد. برای قضاوت در باره مطلوبیت مؤلفه‌ها با توجه به اینکه پاسخهای هر پرسش در طیف لیکرت ۵ درجه‌ای به دست آمده‌اند، برای ارزیابی مطلوبیت از رهنمود زیر استفاده شده است: ۱ تا ۲/۳۳ کمتر مطلوب، ۲/۳۳ تا ۳/۶۶ نسبتاً مطلوب و ۳/۶۶ تا ۵ مطلوب (Bazargan, Hejazy & Ishaghi, ۲۰۰۷). به منظور پاسخگویی به سؤالهای یادشده هر کدام از مؤلفه‌های میزان استفاده از فناوری اطلاعات به صورت مجزا تحلیل و متناسب با نتایج به دست آمده وضعیت میزان استفاده اعضای هیئت علمی نمونه مشخص شده است.

به منظور ارزیابی مطلوبیت میزان استفاده اعضای هیئت علمی از کامپیوتر، توزیع فراوانی و درصد پاسخگویی افراد نمونه به سؤالهای مؤلفه میزان استفاده از کامپیوتر که شامل استفاده از برنامه‌های ارائه‌مانند پاورپوینت، استفاده از متون صوتی و تصویری، ذخیره و بازیابی اطلاعات، کار با پایگاه اطلاعاتی،

تحلیل آماری (SPSS) و تدوین متون آموزشی (word) بود، محاسبه و وضعیت این مؤلفه در میان اعضای هیئت علمی نمونه مشخص شد.

جدول ۱- میزان و نوع استفاده اعضای هیئت علمی نمونه از کامپیوتر

خیلی زیاد		زیاد		متوسط		کم		خیلی کم		میزان و نوع استفاده / دانشکده	
درصد	فراوانی	درصد	فراوانی	درصد	فراوانی	درصد	فراوانی	درصد	فراوانی		
۷/۴۱	۱	۷/۴۱	۱	۱۴/۲۸	۲	۲۸/۵۷	۴	۲۸/۵۷	۶	روانشناسی و علوم تربیتی	استفاده از برنامه‌های ارائه مانند پاورپوینت
۰	۰	۰	۰	۳۱/۲۵	۵	۲۵	۴	۲۵	۷	علوم اجتماعی	
۱۴/۲۸	۲	۱۴/۲۸	۲	۲۸/۵۷	۴	۲۱/۴۲	۳	۲۱/۴۲	۶	روانشناسی و علوم تربیتی	استفاده از متون صوتی و تصویری
۶/۲۵	۱	۶/۲۵	۱	۲۵	۴	۲۵	۴	۲۵	۷	علوم اجتماعی	
۰	۰	۰	۰	۲۱/۴۲	۳	۷/۴۱	۱	۷/۴۱	۱۰	روانشناسی و علوم تربیتی	ذخیره و بازیابی اطلاعات
۶/۲۵	۱	۶/۲۵	۱	۱۸/۷۵	۳	۵۶/۲۵	۹	۵۶/۲۵	۳	علوم اجتماعی	
۱۴/۲۸	۲	۱۴/۲۸	۲	۷/۴۱	۱	۷/۴۱	۱	۵۰	۳	روانشناسی و علوم تربیتی	کار با پایگاه اطلاعاتی
۰	۰	۰	۰	۴۳/۷۵	۷	۳۱/۲۵	۵	۳۱/۲۵	۴	علوم اجتماعی	
۷/۴۱	۱	۷/۴۱	۱	۲۸/۵۷	۴	۲۸/۵۷	۵	۲۸/۵۷	۰	روانشناسی و علوم تربیتی	
۰	۰	۰	۰	۴۳/۷۵	۷	۳۷/۵	۶	۳۷/۵	۳	علوم اجتماعی	
۷/۴۱	۱	۷/۴۱	۱	۲۸/۵۷	۴	۲۸/۵۷	۵	۲۸/۵۷	۰	روانشناسی و علوم تربیتی	
۰	۰	۰	۰	۴۳/۷۵	۷	۳۷/۵	۶	۳۷/۵	۳	علوم اجتماعی	
۷/۴۱	۱	۷/۴۱	۱	۲۸/۵۷	۴	۲۸/۵۷	۵	۲۸/۵۷	۰	روانشناسی و علوم تربیتی	تحلیل آماری (spss)
۰	۰	۰	۰	۴۳/۷۵	۷	۳۷/۵	۶	۳۷/۵	۳	علوم اجتماعی	
۷/۴۱	۱	۷/۴۱	۱	۲۸/۵۷	۴	۲۸/۵۷	۵	۲۸/۵۷	۰	روانشناسی و علوم تربیتی	تدوین متون آموزشی (word)
۰	۰	۰	۰	۴۳/۷۵	۷	۳۷/۵	۶	۳۷/۵	۳	علوم اجتماعی	

جدول ۲- میزان استفاده اعضای هیئت علمی از کامپیوتر بر حسب میانگین مطلوبیت

میزان استفاده			دانشکده
کمتر مطلوب	نسبتاً مطلوب	مطلوب	
		۳/۹۷	روانشناسی و علوم تربیتی
		۳/۷۲	علوم اجتماعی

بر اساس اطلاعات جدول ۲، میانگین مربوط به مؤلفه میزان استفاده از کامپیوتر در دانشکده روانشناسی و علوم تربیتی ۳/۹۷ و در دانشکده علوم اجتماعی ۳/۷۲ است. با توجه به میانگینها و قرار دادن آنها در طیف سه قسمتی، می توان ادعان داشت که اعضای هیئت علمی دو دانشکده روانشناسی و علوم تربیتی و دانشکده علوم اجتماعی استفاده مطلوبی از کامپیوتر در فرایند تدریس - یادگیری دارند.

میزان استفاده اعضای هیئت علمی از اینترنت در فرایند تدریس - یادگیری: به منظور ارزیابی وضعیت مطلوبیت میزان استفاده اعضای هیئت علمی از اینترنت در فرایند تدریس - یادگیری، توزیع فراوانی و درصد پاسخگویی افراد نمونه به سؤالهای مؤلفه میزان استفاده از اینترنت که شامل استفاده از اینترنت برای جست و جوی اطلاعات تخصصی، دریافت و ذخیره فایل صوتی، برگزاری کنفرانسهای داخلی و خارجی، مکاتبه با همکاران و پژوهشگران در سایر دانشگاهها، فرستادن مقاله به کنفرانسهای داخل و خارج، داوری مقالات داخلی و خارجی، مشارکت در کنفرانس دیداری و شنیداری، سفارش کتاب، مقاله و نشریه، گروه خبری، گروه مباحثه، گفت و گوی اینترنتی، ارسال نامه الکترونیکی، کتابخانه دیجیتال، موتورهای جست و جو مانند google است، محاسبه و وضعیت این مؤلفه در میان اعضای هیئت علمی نمونه مشخص شده است.

جدول ۳- میزان و نوع استفاده اعضای هیئت علمی نمونه از اینترنت

میزان و نوع استفاده / دانشکده		خیلی زیاد		زیاد		متوسط		کم		خیلی کم	
		درصد	فراوانی	درصد	فراوانی	درصد	فراوانی	درصد	فراوانی	درصد	فراوانی
جست و جوی اطلاعات تخصصی	روانشناسی و علوم تربیتی	۷/۴۱	۱	۰	۰	۷/۴۱	۱	۲۸/۵۷	۴	۸	۵۱/۱۴
	علوم اجتماعی	۰	۰	۰	۰	۱۴	۰	۸۷/۵	۲	۱۲/۵	
دریافت و ذخیره فایل صوتی	روانشناسی و علوم تربیتی	۰	۰	۲	۱۴/۲۸	۵	۳۵/۷۱	۱	۷/۴۱	۶	۴۲/۵۸
	علوم اجتماعی	۶/۲۵	۱	۶/۲۵	۱	۳۱/۲۵	۵	۵۶/۲۵	۹	۰	۰
کنفرانسهای داخلی و خارجی	روانشناسی و علوم تربیتی	۷/۴۱	۱	۷/۴۱	۱	۵۰	۷	۱۴/۲۸	۲	۳	۲۱/۴۲
	علوم اجتماعی	۰	۰	۰	۰	۱۸/۷۵	۳	۶۸/۷۵	۱۱	۲	۱۲/۵

ادامه جدول ۳

خیلی کم		کم		متوسط		زیاد		خیلی زیاد		میزان و نوع استفاده / دانشکده	
درصد	فراوانی	درصد	فراوانی	درصد	فراوانی	درصد	فراوانی	درصد	فراوانی		
۱۴/۲۸	۲	۵۰	۷	۲۸/۵۷	۴	۷/۴۱	۱	۰	۰	روانشناسی و علوم تربیتی	مکانیها همکاران و پژوهشگران در سایر دانشگاهها
۱۲/۵	۲	۶۸/۷۵	۱۱	۱۸/۷۵	۳	۰	۰	۰	۰	علوم اجتماعی	
۱۴/۲۸	۲	۴۲/۸۵	۶	۳۵/۷۱	۵	۷/۴۱	۱	۰	۰	روانشناسی و علوم تربیتی	کنفرانسهای داخلی و خارج
۶/۲۵	۱	۲۵	۴	۵۶/۲۵	۹	۶/۲۵	۱	۶/۲۵	۱	علوم اجتماعی	
۷/۴۱	۱	۲۱/۴۲	۳	۵۱/۱۴	۸	۰	۰	۱۴/۲۸	۲	روانشناسی و علوم تربیتی	داوری مقالات داخلی و خارجی
۶/۲۵	۱	۵۶/۲۵	۹	۳۱/۲۵	۵	۶/۲۵	۱	۰	۰	علوم اجتماعی	
۰	۰	۱۴/۲۸	۲	۵۱/۱۴	۸	۲۱/۴۲	۳	۷/۴۱	۱	روانشناسی و علوم تربیتی	سفرهای کتاب، مقاله و نشریات
۱۲/۵	۱	۵۶/۲۵	۹	۲۵	۴	۱۲/۵	۲	۰	۰	علوم اجتماعی	
۰	۰	۲۱/۴۲	۱	۲۱/۴۲	۳	۷۱/۴۲	۱۰	۰	۰	روانشناسی و علوم تربیتی	مشارکت در کنفرانس دیپاری و شنیداری
۰	۰	۳۷/۵	۶	۵۶/۲۵	۹	۶/۲۵	۱	۰	۰	علوم اجتماعی	
۷/۴۱	۱	۱۴/۲۸	۲	۵۱/۱۴	۸	۲۱/۴۲	۳	۰	۰	روانشناسی و علوم تربیتی	گروه خبری
۱	۱	۲۵	۴	۴۳/۷۵	۷	۱۲/۵	۲	۱۲/۵	۲	علوم اجتماعی	
۰	۰	۱۴/۲۸	۱	۵۱/۱۴	۸	۳۵/۷۱	۵	۰	۰	روانشناسی و علوم تربیتی	گروه مباحثه
۰	۰	۶/۲۵	۱	۶۸/۷۵	۱۱	۱۸/۷۵	۳	۶/۲۵	۱	علوم اجتماعی	

ادامه جدول ۳

خیلی زیاد		زیاد		متوسط		کم		خیلی کم		میزان و نوع استفاده / دانشکده
درصد	فراوانی	درصد	فراوانی	درصد	فراوانی	درصد	فراوانی	درصد	فراوانی	
۰	۰	۷/۴۱	۱	۰	۰	۷۱/۴۲	۱۰	۱۴/۲۸	۲	روانشناسی و علوم تربیتی
۶/۲۵	۱	۶/۲۵	۱	۶۲/۵	۱۰	۲۵	۴	۰	۰	علوم اجتماعی
۶۴/۲۸	۹	۲۸/۵۷	۴	۷/۴۱	۱	۰	۰	۰	۰	روانشناسی و علوم تربیتی
۸۱/۲۵	۱۳	۱۸/۷۵	۳	۰	۰	۰	۰	۰	۰	علوم اجتماعی
۷/۴۱	۱	۸۵/۷۱	۱۲	۰	۰	۷/۴۱	۱	۰	۰	روانشناسی و علوم تربیتی
۶۸/۷۵	۱۱	۶/۲۵	۱	۲۵	۴	۰	۰	۰	۰	علوم اجتماعی
۸۵/۷۱	۱۲	۱۴/۲۸	۲	۰	۰	۰	۰	۰	۰	روانشناسی و علوم تربیتی
۵۶/۲۵	۹	۳۱/۲۵	۵	۶/۲۵	۱	۶/۲۵	۱	۰	۰	علوم اجتماعی

جدول ۴- میزان استفاده از اینترنت در دو دانشکده بر حسب میانگین مطلوبیت

دانشکده	میزان استفاده از اینترنت	
	مطلوب	نسبتاً مطلوب
روانشناسی و علوم تربیتی	۳/۶۷	کمتر مطلوب
علوم اجتماعی	۳/۷۹	کمتر مطلوب

بر اساس اطلاعات جدول ۴، میانگین مربوط به مؤلفه میزان استفاده از اینترنت در دانشکده روانشناسی و علوم تربیتی ۳/۶۷ و در دانشکده علوم اجتماعی ۳/۷۹ است. با توجه به میانگینها و قرار دادن آن در طیف سه قسمتی، می توان اذعان داشت که اعضای هیئت علمی دو دانشکده روانشناسی و علوم تربیتی و دانشکده علوم اجتماعی استفاده مطلوبی از اینترنت در فرایند تدریس - یادگیری دارند. در جدول ۶ وضعیت استفاده اعضای هیئت علمی از فناوری اطلاعات در دانشکده روانشناسی و علوم تربیتی و دانشکده علوم اجتماعی نشان داده شده است.

جدول ۵- استفاده اعضای هیئت علمی از فناوری اطلاعات و ارتباطات در دو دانشکده روانشناسی و علوم تربیتی و علوم اجتماعی بر حسب میانگین مطلوبیت

استفاده از فناوری اطلاعات و ارتباطات			دانشکده
کمتر مطلوب	نسبتاً مطلوب	مطلوب	
		۳/۸۲	روانشناسی و علوم تربیتی
		۳/۷۵	علوم اجتماعی

بر اساس اطلاعات جدول ۵، میانگین مربوط به میزان استفاده اعضای هیئت علمی از فناوری اطلاعات در دانشکده روانشناسی و علوم تربیتی ۳/۸۲ و در دانشکده علوم اجتماعی ۳/۷۵ است. با توجه به میانگینها و قرار دادن آن در طیف سه قسمتی، می‌توان اذعان داشت که اعضای هیئت علمی دو دانشکده روانشناسی و علوم تربیتی و علوم اجتماعی استفاده مطلوبی از فناوری اطلاعات دارند.

سؤال ۲. کیفیت تدریس - یادگیری اعضای هیئت علمی در دو دانشکده روانشناسی و علوم تربیتی و علوم اجتماعی چگونه است؟

برای پاسخگویی به سؤال دوم پژوهش، پاسخهای پرسشنامه کیفیت تدریس اعضای هیئت علمی بررسی شد. پرسشنامه کیفیت تدریس - یادگیری اعضای هیئت علمی متشکل از هشت مؤلفه شامل ۱. تسلط بر محتوای تدریس؛ ۲. تدوین طرح درس؛ ۳. مهارتهای تدریس؛ ۴. مدیریت کلاس درس؛ ۵. راهنمایی و مشاوره دانشجویان؛ ۶. ارزیابی عملکرد یادگیری؛ ۷. مهارتهای ارتباطی استاد با دانشجو؛ ۸. رعایت مسائل اخلاقی در آموزش و تدریس است. این پرسشنامه ۳۸ سؤال داشت. پاسخ هر یک از مؤلفه‌ها و میانگین مربوط به هر مؤلفه بررسی شد. برای قضاوت در باره مطلوبیت، مطابق روال یادشده عمل شد.

همان‌طور که ذکر شد، برای ارزیابی کیفیت تدریس از پیوستار تعریف شده بازرگان، حجازی و اسحاقی (Bazargan, Hejazy & Ishaghi, ۲۰۰۷) استفاده شده است. طبق پیوستار مذکور، کیفیت تدریس اعضای هیئت علمی در دانشکده روانشناسی و علوم تربیتی نسبتاً مطلوب است. بدین ترتیب که در مؤلفه‌های تسلط بر محتوای تدریس، مهارت تدریس، مدیریت کلاس درس، راهنمایی و مشاوره دانشجویان، رعایت مسائل اخلاقی در آموزش و تدریس وضعیت مطلوب و در مؤلفه‌های تدوین طرح درس، ارزیابی عملکرد یادگیری دانشجو و مهارت ارتباطی استاد با دانشجو وضعیت نسبتاً مطلوب است. کیفیت تدریس - یادگیری اعضای هیئت علمی دانشکده علوم اجتماعی نیز وضعیتی نسبتاً مطلوب دارد. بدین ترتیب که در مؤلفه‌های تسلط بر محتوای تدریس، مدیریت کلاس درس، ارزیابی عملکرد یادگیری دانشجو، مهارت ارتباطی استاد با دانشجو و رعایت مسائل اخلاقی در آموزش و تدریس وضعیت مطلوب و در مؤلفه‌های تدوین طرح درس، مهارت تدریس و راهنمایی و مشاوره دانشجویان وضعیت نسبتاً مطلوب است. کیفیت تدریس - یادگیری اعضای هیئت علمی دو دانشکده وضعیتی یکسان دارند. اعضای هیئت علمی دانشکده روانشناسی و علوم تربیتی در مؤلفه‌های مهارت تدریس و راهنمایی و مشاوره

دانشجویان نسبت به اعضای هیئت علمی دانشکده علوم اجتماعی وضعیتی مطلوب تر داشتند و اعضای هیئت علمی دانشکده علوم اجتماعی نسبت به اعضای هیئت علمی دانشکده روانشناسی و علوم تربیتی در مؤلفه های ارزیابی عملکرد یادگیری و مهارت ارتباطی استاد با دانشجو وضعیتی مطلوب تر داشتند.

جدول ۶- سطح مطلوبیت مؤلفه های کیفیت تدریس در دانشکده روانشناسی و علوم تربیتی و دانشکده علوم اجتماعی

سطح مطلوبیت			میانگین	مؤلفه ها/دانشکده	
نام مطلوب	نسبتاً مطلوب	مطلوب			
	*		۳/۷۳	روانشناسی و علوم تربیتی	مؤلفه ۱: تسلط بر محتوای تدریس
	*		۳/۶۱	علوم اجتماعی	
	*		۳/۱۴	روانشناسی و علوم تربیتی	مؤلفه ۲: تدوین طرح درس
	*		۳/۲۲	علوم اجتماعی	
	*		۳/۸۲	روانشناسی و علوم تربیتی	مؤلفه ۳: مهارت تدریس
	*		۲/۶۶	علوم اجتماعی	
	*		۳/۷۴	روانشناسی و علوم تربیتی	مؤلفه ۴: مدیریت کلاس
	*		۳/۶۹	علوم اجتماعی	
	*		۴/۱۱	روانشناسی و علوم تربیتی	مؤلفه ۵: راهنمایی و مشاوره دانشجویان
	*		۳/۵۹	علوم اجتماعی	
	*		۲/۸۶	روانشناسی و علوم تربیتی	مؤلفه ۶: ارزیابی عملکرد یادگیری دانشجویان
	*		۳/۷۷	علوم اجتماعی	
	*		۲/۷۳	روانشناسی و علوم تربیتی	مؤلفه ۷: مهارت ارتباطی استاد با دانشجو
	*		۳/۶۹	علوم اجتماعی	
	*		۴/۱۳	روانشناسی و علوم تربیتی	مؤلفه ۸: مسائل اخلاقی در آموزش و تدریس
	*		۳/۹۷	علوم اجتماعی	
	*		۳/۵۲	روانشناسی و علوم تربیتی	کیفیت تدریس
	*		۳/۵۴	علوم اجتماعی	

سؤال ۳. آیا بین میزان استفاده اعضای هیئت علمی از فناوری اطلاعات و ارتباطات با کیفیت تدریس - یادگیری آنان رابطه وجود دارد؟

به منظور بررسی رابطه بین متغیرهای میزان استفاده از فناوری اطلاعات و کیفیت تدریس، به دلیل رتبه ای بودن مقیاس متغیرها برای بررسی همبستگی بین متغیرهای تحقیق، ضریب همبستگی اسپیرمن استفاده شد. همان طور که در جدول ۸ نشان داده شده است، بین دو متغیر میزان استفاده از فناوری اطلاعات و کیفیت تدریس آنان رابطه مثبت معنادار وجود دارد، بدین معنا که هر چه میزان استفاده اعضای

هیئت‌علمی از فناوری اطلاعات و ارتباطات بیشتر باشد، کیفیت تدریس آنان نیز مطلوب‌تر خواهد بود.
($P=0/01$ $T_{\alpha=0/58}$)

جدول ۸- ضریب همبستگی اسپیرمن بین میزان استفاده از فناوری اطلاعات و کیفیت تدریس -

یاددهی اعضای هیئت علمی مور مطالعه

متغیرها	ضریب همبستگی اسپیرمن	سطح معناداری
میزان استفاده از ICT کیفیت فرایند تدریس-یادگیری	۰/۵۸ **	۰/۰۱

**رابطه در سطح معناداری ۰/۹۹ معنادار است.

بحث و نتیجه‌گیری

هدف از پژوهش حاضر بررسی رابطه میزان استفاده اعضای هیئت علمی از فناوری اطلاعات و کیفیت تدریس آنان در دانشکده‌های روانشناسی و علوم تربیتی و علوم اجتماعی دانشگاه تهران بود. در خصوص ارتباط بین میزان استفاده از فناوری اطلاعات و کیفیت تدریس، نتایج تحقیق حاضر یافته‌های آرچر (Archer, ۲۰۰۰)، رینگستاف و کلی (Ringstaff & Kelly, ۲۰۰۲)، حداد (Hadad, ۲۰۰۳)، چپمان و همکاران (Chapman et al., ۲۰۰۴)، وانگ (Wang, ۲۰۰۶)، تاوراس (Tavares, ۲۰۰۶)، کلیمن، حسن و سیدحسین (Kilicman, Hassan & Sayed, ۲۰۱۰)، یونس و همکاران (Yunnus et al., ۲۰۱۰)، هینستروزا و همکاران (Hinostrroza et al., ۲۰۱۱) و سانچز و آلمان (Sanchez & Aleman, ۲۰۱۱) را تأیید می‌کند که استفاده مطلوب‌تر اعضای هیئت علمی از فناوری اطلاعات موجب مطلوب‌تر شدن کیفیت تدریس آنان خواهد شد.

از اهداف دیگر این تحقیق مشخص کردن میزان استفاده اعضای هیئت علمی از فناوری اطلاعات و کیفیت تدریس یادگیری آنان در دانشکده روانشناسی و علوم تربیتی و دانشکده علوم اجتماعی دانشگاه تهران بود. نتایج نشان داد که اعضای هیئت‌علمی دانشکده روانشناسی و علوم تربیتی و دانشکده علوم اجتماعی استفاده مطلوبی از فناوری اطلاعات دارند، بدین ترتیب که آنها در مؤلفه گستره استفاده از کامپیوتر و گستره استفاده از اینترنت نیز استفاده مطلوبی داشتند و کیفیت تدریس اعضای هیئت علمی در دانشکده روانشناسی و علوم تربیتی و دانشکده علوم اجتماعی نسبتاً مطلوب بود. در خصوص نتایج اخیر تحقیق، وربراتون و همکاران (Warburton et al., ۲۰۰۲) در تحقیقی با عنوان «میزان و راههای استفاده اعضای هیئت‌علمی از فناوریهای آموزشی برای اهداف آموزشی» نشان دادند که اعضای هیئت علمی استفاده مطلوبی از فناوری اطلاعات و ارتباطات دارند و رابطه‌ای معنادار بین رشته اصلی مورد

تدریس آنها و استفاده از فناوری آموزشی برای تدریس و یادگیری وجود دارد. در پژوهشی که چاودھاری (Chowdhery, ۲۰۰۹) بر روی ۲۰۳ نفر از اعضای هیئت علمی در چهار دانشگاه کانادا با عنوان «بررسی رابطه ادغام فناوری اطلاعات و ارتباطات در تدریس و بهبود تدریس از دید اعضای هیئت علمی» انجام داد، نشان داده شد که اکثریت اعضای هیئت علمی از PowerPoint, Email و Word در فرایند تدریس خود استفاده می کنند. در تحقیقی که با هدف بررسی عوامل مؤثر بر استفاده اعضای هیئت علمی دانشگاه رازی کرمانشاه از فناوری اطلاعات و ارتباطات انجام شد، نتایج نشان داد که اعضای هیئت علمی این دانشگاه به طور مطلوب از فناوری اطلاعات و ارتباطات در تدریس خود بهره می برند و بین تعداد مقالات چاپ شده در کنفرانسها و مجلات خارجی و داخلی، آشنایی با سرویسهای اینترنتی، مهارت در استفاده از کامپیوتر، مهارت در استفاده از سرویسهای اینترنتی، میزان استفاده از اینترنت برای اهداف آموزشی و پژوهشی، مهارت در زبان انگلیسی، نگرش به استفاده از فناوری اطلاعات و ارتباطات در آموزش و پژوهش، رتبه علمی و شرایط محیطی، فنی و اقتصادی با متغیر میزان کاربرد فناوری اطلاعات و ارتباطات از سوی اعضای هیئت علمی دانشگاه رازی کرمانشاه رابطه مثبت و معنادار وجود دارد (Bygraly, ۲۰۱۰).

از دیگر اهداف این تحقیق مشخص کردن وضعیت کیفیت تدریس - یادگیری اعضای هیئت علمی دانشکده های یادشده در دانشگاه تهران بود. نتایج نشان داد که کیفیت تدریس - یادگیری اعضای هیئت علمی دو دانشکده مذکور وضعیتی نسبتاً مطلوب دارد، به طوری که هر دو در تمام مؤلفه های کیفیت تدریس - یادگیری وضعیتی مشابه و مطلوب دارند، بجز دانشکده روانشناسی و علوم تربیتی که اعضای هیئت علمی آن در مؤلفه های مهارتهای ارتباطی استاد با دانشجو، تدوین طرح درس و ارزیابی عملکرد یادگیری وضعیتی نسبتاً مطلوب و دانشکده علوم اجتماعی در مؤلفه های تدوین طرح درس، مهارت تدریس و راهنمایی و مشاوره دانشجویان وضعیتی نسبتاً مطلوب دارند؛ در این خصوص تحقیق لسانی و محمدی (Lesani & Mohammadi, ۲۰۱۱) که با هدف روند کیفیت تدریس اعضای هیئت علمی دانشکده ریاضی و کامپیوتر دانشگاه شهید باهنر کرمان انجام شد، ارزیابی دانشجویان از مؤلفه های کیفیت تدریس نشان داد که اعضای هیئت علمی دانشکده ریاضی و کامپیوتر وضعیتی نسبتاً مطلوب دارند و بین کیفیت تدریس اعضای هیئت علمی مرد و زن تفاوت معناداری وجود ندارد که بدین ترتیب نتیجه این تحقیق حاضر نیز تأیید می شود.

پیشنهادها

با توجه به نقاط قوت و تأثیرات استفاده از فناوری اطلاعات در آموزش عالی از قبیل دستیابی سریع به اطلاعات، کمک به استادان در سازماندهی، ذخیره سازی و توسعه اطلاعات، بهبود یادگیری دانشجویان،

بهبود کیفیت تحقیق و صرفه‌جویی مالی و زمانی، که در این پژوهش و دیگر تحقیقات انجام شده آمده است، پیشنهادهای کاربردی زیر ارائه می‌شود:

۱. هر چند یافته‌های پژوهش نشان داده است که اعضای هیئت علمی دانشکده روانشناسی و علوم تربیتی و دانشکده علوم اجتماعی استفاده مطلوبی از فناوری اطلاعات و ارتباطات در فرایند تدریس-یادگیری دارند، برای استفاده به‌روز اعضای هیئت علمی از فناوری اطلاعات و ارتباطات لازم است آموزشهایی در این زمینه به‌طور مستمر ارائه شود تا اعضای هیئت علمی بتوانند با آخرین یافته‌ها در این زمینه آشنا شوند.

۲. همان‌طور که نتایج تحقیق نشان داده است، کیفیت تدریس-یادگیری اعضای هیئت علمی دانشکده‌های روانشناسی و علوم تربیتی و علوم اجتماعی وضعیتی نسبتاً مطلوب دارد و بنابراین، پیشنهاد می‌شود که مسئولان برای بهبود کیفیت تدریس-یادگیری اعضای هیئت علمی تلاش کنند تا از وضعیتی مطلوب برخوردار شود. برای تحقق این امر پیشنهادهای زیر ارائه می‌شود:

- کارگاههای آموزشی روش تدریس برگزار شود؛
- از اعضای هیئت علمی موفق در تدریس برای ارائه تجربه‌های موفق خود دعوت به عمل آید؛
- به‌منظور تشویق اعضای هیئت علمی برای ارتقای کیفیت تدریس آنها جایزه‌هایی برای تجربه‌های موفق تدریس در نظر گرفته شود؛

• بهترین اعضای هیئت علمی از نظر کیفیت تدریس مشخص و تشویق شوند.

۳. نتایج تحقیق نشان داده است که کیفیت تدریس-یادگیری اعضای هیئت علمی دانشکده روانشناسی و علوم تربیتی در مؤلفه‌های تدوین طرح درس، ارزیابی عملکرد یادگیری دانشجو و مهارت ارتباطی استاد با دانشجو وضعیتی نسبتاً مطلوب دارد و بنابراین، پیشنهاد می‌شود برای رساندن کیفیت به حد مطلوب آموزشهایی در زمینه تدوین طرح درس، ارزیابی عملکرد یادگیری و مهارت ارتباطی استاد با دانشجو ارائه شود و زمینه‌هایی فراهم شود تا اعضای هیئت علمی موفق‌تر در این زمینه‌ها بتوانند تجارب خود را در زمینه تدوین طرح درس، ارزیابی عملکرد یادگیری و مهارت ارتباطی استاد با دانشجو در اختیار همکاران خود قرار دهند.

۴. نتایج تحقیق نشان داده است که کیفیت تدریس-یادگیری اعضای هیئت علمی دانشکده علوم اجتماعی در مؤلفه‌های تسلط بر محتوای تدریس، تدوین طرح درس، مهارت تدریس و راهنمایی و مشاوره دانشجویان وضعیتی نسبتاً مطلوب دارند. بنابراین، پیشنهاد می‌شود که برای رساندن کیفیت به حد مطلوب کارگاههای آموزشی در زمینه تدوین طرح درس، مهارت تدریس و راهنمایی و مشاوره دانشجویان برگزار و زمینه‌هایی فراهم شود تا اعضای هیئت علمی موفق‌تر در این زمینه‌ها بتوانند تجارب خود را در زمینه تدوین طرح درس، مهارت تدریس و راهنمایی و مشاوره دانشجویان در اختیار همکاران خود قرار دهند.

References

۱. Archer, F. (۲۰۰۰). The link to higher scores. In Pea, R. (ED). *Technology and Learning* (pp.۱۱۲-۱۳۳). San Francisco, CA: Jossey –Bass.
۲. Attaran, M. (۲۰۰۴). *Information technology context of reforms in education*. Tehran: Institute of Technological Educational Development of Smart Schools. Edith oneth (in Persian).
۳. Bazargan, A. (۲۰۰۳). Capacity for the assessment and improvement of the quality of higher education: International experiences and national necessity in creation of appropriate structures. *Journal of Parliament and Research*, ۴۱, ۱۴۱-۱۵۸ (in Persian).
۴. Bazargan, A., Hejazy, J., & Ishaghi, F. (۲۰۰۷). *Process of internal evaluation implementation within the university educational department (A Practical Guide)* (in Persian).
۵. Bygraly, E. (۲۰۱۰). Study of effective factors of the application of information and communication technology (ICT) by the faculty of Razi University of Kermanshah. (Master dissertation). Promotion and Agricultural Education, Razi University of Kermanshah (in Persian).
۶. Chowdhery, M. (۲۰۰۹). The relationship between information and communication technologies integration and improvement as perceptive by college Instructors. Retrieved from Pro Quest Digital Dissertations Database.
۷. Chapman, D.W., Garret, A., & Mahlck, L.O. (۲۰۰۴). The role of technology in school improvement. Retrieved from <http://Unesdoc.unesco.org.pdf>.
۸. Chang, E., & Mclarney, C. (۲۰۰۰). The classrooms a service encounter: Suggestion for value creation. *Journal of Management Education*, ۲۴, ۴۸۴-۵۰.

۹. Hinostroza, J. E., Labbe, C., Brun, M., & Matamala, C. (۲۰۱۱). Teaching and learning activities in a lean classroom: Is ICT making a difference?. *Computers & Education*, ۵۷, ۱۳۵۸-۱۳۶۷.
۱۰. Hadad, W. (۲۰۰۳). Is instructional technology a must for learning?. *Journal of Technologies for the Advancement of Knowledge and Learning*, Retrieved from <http://www.techknologia.org>.
۱۱. Jacobsen, D. M. (۱۹۹۸). Adoption patterns of faculty who integrate computer technology for teaching and learning in higher education. Retrieved from <http://www.acs. ucalgary.ca/~dmjacobs/phd/phd-results.html>.
۱۲. Keengwe, J. (۲۰۰۶). Faculty integration of computer technology into instruction and students' perceptions of computer use to improve their learning. Retrieved from Pro Quest Digital Dissertations Database.
۱۳. Kilicman, A., Hassan, M.A., & Sayed Husain, S.K. (۲۰۱۰). Teaching and learning using mathematics software: The new challenge. International Conference on Mathematics Education Research (ICMER, ۲۰۱۰) *Procedia Social and Behavioral Sciences*, ۸, ۶۱۳-۶۱۹.
۱۴. Lesani, M., & Mohammadi, V. (۲۰۱۱). Process examination of teaching quality of computer and mathematics faculty of Bahonar University. Proceedings of the Fifth Symposium on the Quality Assessment of the University System. Tehran University: Campus College – Technical (in Persian).
۱۵. Marsh, T. (۲۰۰۵). The new WWW: Whatever, Whenever Wherever. *Educational Leadership*, ۶۳(۴), ۱۴-۱۹.
۱۶. Montazer, Gh. A., & Diani, M.H. (۲۰۰۳). Virtual university. *Quarterly LIS*, ۶ (۱), ۱-۱۰ (in Persian).
۱۷. Okojie, M., Olinzock, A., Okojie, B., & Tinukwa, C. (۲۰۰۶). The pedagogy of technology integration. *Journal of Technology Studies*, ۳۲(۲), ۶۶-۷۱.

۱۸. Ringstaff, C., & Kelly, L. (۲۰۰۲). The learning return on our educational technology investment: A review of findings from research. Retrieved from http://www.wested.org/online_pubs/learning_return.pdf.
۱۹. Sahin, I., & Thompson, A. (۲۰۰۶). Using Rogers's theory to interpret instructional computer use by COE faculty. *Journal of Research on Technology in Education*, ۳۹(۱), ۸۱-۱۰۴.
۲۰. Safari, S. (۲۰۰۹). Designee of assessment system of faculty members in frame of competency development: Beheshti University case. (Ph.D. dissertation). Department of Psychology and Educational Sciences, University of Shahid Beheshti (in Persian).
۲۱. Sanchez, C.J.J., & Aleman, E.C. (۲۰۱۱). Teachers' opinion survey on the use of tools to support attendance-based teaching. *Computers & Education*, ۵۶, ۹۱۱-۹۱۱.
۲۲. Tavares, M. (۲۰۰۶). The influence of computers in the learning process: A Brazilian high school case study. Retrieved from Pro Quest Digital Dissertations Database.
۲۳. UNESCO (۲۰۰۲). Performance indicators on ICT use in education Project. Retrieved from <http://www.unescobkk.org/education/ict/ict-in-education-projects/monitoring-and-measuring-change/performance-indicators-on-ict-use-in-education-project/> (accessed on ۲۰, ۱۲, ۲۰۱۲۰).
۲۴. Wang, J. (۲۰۰۶). Technology integration in university teacher education programs in Taiwan. *Dissertation Abstracts International*, ۶۷(۱۰), ۱۴۹.
۲۵. Warburton, E.C., Chen, X., & Bradburn, E.M. (۲۰۰۲). Teaching with technology: Use of telecommunications technology by postsecondary instructional faculty and staff in fall ۱۹۹۸. Statistical Analysis Report. National Center for Education Statistics (ED), Washington, DC, MPR Associates, Berkeley, CA.
۲۶. Yunnus, M.M., Hashim, H., Embi, M.A., & Lubis, M.A. (۲۰۱۰). The ICT utilization of ICT in the teaching and learning of English: Tell me more. *Procedia Social and Behavioral Sciences*, ۹, ۶۸۵-۶۹۱.

